Lukáš Rokos, Luboš Krninský, Petra Karvánková

Název příspěvku

Pohled praktikujících učitelů na ovlivňování jejich profesního rozvoje prostřednictvím spolupráce se studenty učitelství a jejich vyučujícími (The view of teachers in practice on the influencing their professional development through collaboration with future teachers and their educators)

Klíčová slova v ČJ

Profesní rozvoj učitelů, reflexe, síťování, učitel přírodovědných předmětů a zeměpisu

Klíčová slova v AJ

teachers' professional development, reflection, networking, science and geography teacher

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je představit názory učitelů zapojených do projektu OP VVV Společenství praxe – platforma pro rozvoj klíčových kompetencí (CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000659) v oblasti Člověk a příroda (učitelé fyziky, chemie, přírodopisu a zeměpisu) na možný vliv účasti v projektu na jejich profesní rozvoj. Hlavním cílem zmíněného projektu je rozvíjet kompetence v oblasti přírodních věd a odborného vzdělávání prostřednictvím spolupráce učitelů základních a středních škol s oborovými didaktiky na vysokých školách a odborníky v oblasti pedagogiky a psychologie, včetně budoucích učitelů – připravujících se na vysoké škole.

Teoretická východiska v ČJ

Dle Kohnové a kol. (2012, s. 19) lze za profesní rozvoj učitelů považovat jakoukoli činnost, „kterou se rozvíjejí individuální vědomosti, schopnosti, dovednosti a další charakteristiky profese". Jak dále autorka uvádí lze v souvislosti s profesním rozvojem učitelů mluvit o třech základních složkách. Jedná se o 1) institucionální další vzdělávání učitelů, 2) jejich sebevzdělávání a v neposlední řadě o 3) znalosti, zkušenosti a dovednosti získané profesní praxí učitele. Jak uvedl Starý a kol. (2012), v České republice není problematice profesního rozvoje stále věnována potřebná pozornost. Na druhou stranu, autoři dodávají, že tradiční způsob profesního rozvoje, který se většinou omezoval na absolvování kurzu či školení, se v současné době proměňuje a je intenzivně doplňován o modernější způsoby, například mentoring, e-learning či různé formy síťování, kde dochází ke sdílení poznatků mezi učiteli vysokých škol, učiteli z praxe a studenty učitelství (Starý et al., 2012).

Metodologie v ČJ

Pro sběr dat bylo provedeno dotazníkové šetření mezi 34 učiteli (8 učitelů fyziky, 4 chemie, 14 přírodopisu a 8 zeměpisu). Dotazník byl rozdělen do dvou částí: 1) reflexe na dosavadní zapojení projektu (např. témata, organizace, osobní přínos, využití prezentovaných poznatků či materiálů) a 2) osobní rozvoj daného učitele ve vztahu k zapojení do projektu. Druhá oblast byla rozdělena do 8 podoblastí (např. plánování výuky, hodnocení práce žáků, reflexe výuky, spolupráce s kolegy) dle Rámce profesních kvalit učitele (viz Tomková et al., 2012). S vybranými učiteli byly provedeny polostrukturované rozhovory.

Závěry v ČJ

Většina oslovených učitelů považuje spolupráci v projektu za přínosnou formu spolupráce. Pro svůj osobní rozvoj vyzdvihují možnost dozvědět se o nových trendech a inovacích ve výuce svých předmětů, ale i pedagogice a psychologii obecně. Za největší přínos považují možnost seznámení se s konkrétními materiály, sdílení nápadů a užívaných metod. Dále pozitivně hodnotili možnost diskuze nad výzvami, kterým ve své praxi musí čelit. Spolupráci však vyzdvihují i ve vztahu k přípravě budoucích učitelů, jelikož umožňuje propojit teoretické poznatky s osobními zkušenostmi učitelů z praxe a lépe tak připravit budoucí učitele na reálné situace.

Souhrn příspěvku v AJ

This study presents the teachers' opinions in relation to possible impact of their involvement into the project "Community of practice – platform for the development of key competencies" on their professional development. The 34 teachers from elementary schools (8 Physics, 4 Chemistry, 14 Biology and 4 Geography teachers) filled the questionnaire focused on the reflection on contemporary involvement into the project and their personal professional development in relation to the project. The semi-structured interviews were performed with selected teachers to clarify and/or expand their answers in questionnaire. Most of teachers found the cooperation with the faculties of education as very beneficial for them as well as for future teachers and academic staff. Mostly they stressed the chance to work with innovative materials and methods and possibility to discuss their experience and problems with colleagues as well as staff from the university.

Bibliografie

Kohnová, J. a kolektiv (2012). Profesní rozvoj učitelů a cíle školního vzdělávání. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta.

Starý, K., Dvořák, D., Greger, D., & Duschinská, K. (2012). Profesní rozvoj učitelů: Podpora učitelů pro zlepšování výsledků žáků. Praha: Karolinum.

Tomková, A., Spilková, V., Píšová, M., Mazáčová, N., Krčmářová, T., Kostková, K., & Kargerová, J. (2012). Rámec profesních kvalit učitele. Praha: Národní ústav pro vzdělávání.